

ELO nii ja teisiti

Eestimaal on praegu hulganisti probleeme, mida lahti harutada püütakse. Kuid on ka üks õnnetu vaeslaps, kes sellist osa sugugi ei ole ära teeninud — Eesti Lasteorganisatsioon, ELO. Mees, kes veel kuu aega tagasi ELO loomiseks lahkelt nõu ja selgitust jagas, ELO nõukogu esimees Urmas Laanem on nüüdseks ELKNÜ esimene sekretär. Ka tema rääkis, et on tarvis võita laste usaldus ning muuta lastega töötajate kaader püsivamaks...

Olgu peale, algus läks õnnelt, aga edasi? Edasi tuleks tegutseda rutates, kaotsi läinud aega tagasi teha. Kõigepealt tuleb luua ELO rühmad, demokraatlikult, nagu põhikiri ette näeb. Et kusagil pole poolehoidmistki suunist selle kohta, kuidas pioneerirühm peaks ELO rühmaks ümber sündima, siis pakun siin kolme tegutsemisviisi.

Esimene. Kõik pioneerid on ELO liikmed. Põhjendus: igast Eestimaa pioneerimalevast oli vähemalt üks pioneer juuni kuise kokkutulekul Hiiu maal. Pioneerid, kes kokkutulekul võtsid vastu otsuse luua ELO, olid seega volitatud oma kaaslaste eest kõnelema. Niisiis poleks nagu kellelgi alust täna öelda, et ta tahab vanaviisi edasi tegutseda. Olgu aga märgitud, et ELOst võib iga liige soovi korral välja astuda. Nõnda et ikkagi — kõik mullused pioneerid ei pruugi tänava olla ELO-kad, kui nad kohe kasutavad oma põhikirjalist väljastumisoigust.

Teine. Ajapikku hakkavad moodustuma ELO rühmad. Kollektiivis (klassis, huvialaringis jne.) on vähemalt kolm soovijat (põhikirja järgi on

just nõnda palju liikmeid rühma loomiseks tarvis), soov antakse üle ELO kõrgemalseisvatele organile ning rühm ongi valmis. Keegi ei küsi, kas enne on olnud pioneer või mitte. Sellise teguviisi juures aga oleks eitatud asjaolu, et Eestimaa lapsed ei ole astunud välja ega saakski välja astuda Üleliidulisest Pioneerorganisatsioonist. Põhikirjas on ju sees, et Eesti Lasteorganisatsioon kuulub V. I. Lenini nimelisse Üleliidulisse Pioneerorganisatsiooni. Muutunud on nimetus, muutumas tegevuse põhimõtted ja stiil, sümbolid ja rituaalid, organisatsioon on aga põhimõtteliselt ikkagi vana. Seda peab mõistma ja siin peab olema teatud määralt diplomaat, et mitte vääratada.

Kolmas. Tahad muuta oma elu — palun, astu Eesti Lasteorganisatsiooni, kui ei, oled endist viisi pioneer. Kaks organisatsiooni ühtedest juurtest ja üks (pioneer) juht? Tean koole, kus on mindud sedagi teed.

Eespool toodud ELO tekkevariandid minu nägemuses olgu ühtlasi soovitusteks asjaosalistele ja selgituseks kõrvalseistele. Selgituse leian vajaliku olevat, sest kõnelustest lastega olen tihti kuulnud arvamusi: mis me siin ikka nii pikalt arutame, pioneerid me enam ei ole ja ELOsse ka ei taha astuda, oleme rohkem omaette ja igaüks otsib tegevust väljaspool kooli. Küsimusele, kust laps selle teadmise võtnud on, kõlab vastuseks «Kodus räägiti». Üks viienda klassi tüdruk oli eriti teadlik, tütred tõsiasjale, et tema ema on õpetaja ja teab palju paremini kui mina. Kallid emad-isad! Ärge rääkige oma lastele asju, mida te ise ei tea!

ELO otsene eesmärk on teha laste elu huvitavamaks ja kaasata Eestimaa lapsed ühiskonnaellu. Tänae päevani on lasteorganisatsioon ühiskonna suurim kerjus. Laste pedagoogilised juhid on sellega küll harjunud, kuid ELOsse astuma ei palu me ometi kedagi. Seega mõjutades täna lapsi ELOsse mitte astuma, võivad vanemad ise lõigata ära oma laste võimaluse osaleda huvitavates ja Eestimaale vajalikus liikumises. ELO on laste IME! Meenu tagem Urmas Laanemi sõnu Rahvarinde kongressil: «Eestimaa vajab IME-meelseid noori!» IMEst rääkides ärgem unustagem tänast koolinoort, keda peab õpetama mõtlema, ennast ja oma eakaaslast juhtima, demokraatlikult elama.

ELO süsteemis on palju lünki. Kuid mööda ei saa vaadata sellest kohast põhikirjas, mille järgi organisatsioon on oma valitsuslik, alt üles juhitav. Niisiis, astud ELOsse ning oled ise enda ja oma organisatsiooni peremees. Kõige rumalam on praegu öelda: «Ma ei taha ELO liige olla, seal pole huvitav.»

Lapsed tahavad ise teha ja oma elu korraldada, kuid tihthele ei oska seda oma harjunud passiivsuse ning igas olukorras äraootava hoiaku tõttu. Miks me siis lapsi ei aita? Saada tahame neilt palju. Hiljutine naeruväärseim kogemus on teab kust tulnud kirjake, mis teatab meie kooli makulatuuriplaani olevat poolteist tenni. No kuulge! Me käime meeleldi oma kodulinna korrastamas, ei keeldu vajalikust tööepingust ükskõik millise asutuse-ettevõttega, kuid teha kellegi teise (palgalist) tööd, pealekauba mõttetut tööd, kui meenutada teleris nähtud mädanevaid vanapaberitonne... Ei! Paneme parem ELOle jalad alla. Et seda teha, on vaja lapsi järjest rohkem

ise mõtlema ja tegutsema ergutada. Seega on ELO ka mõtlemiskool, juhtimiskool, homse demokraatliku Eestimaa seeme. Kas saab sellest mõõda vaadata?

Veel üks nukker asi: meie lapsi on sageli petetud. Üks ilmekas näide on mullusügisene Nicaragua-aktsioon ja sellega kaasnenud õigupoolest ju tilluke lubadus: igale lapsele, kes aktsioonis osaleb, pidi varbariiklik PON saatma kohviubadega kleeppildi. Lapsed tõid ilusaid asju, pioneerijuht kirjutas toojate nimed üles ja viis asjad linna komsomolikoomiteesse. Ja ongi kõik. Mida pole siamaani, on kleeppildid. Lisame siia veel kaks detaili, et laste ees hakkaks eriti häbi. Esiteks ei piirdunud mulgu lihtsalt vaikse ja tagasihoidliku lubamisega, vaid lubaduse edastas laste suurim sõber Lepad. Teiseks kompromiteeris ELO nõukogu end hiljuti suuresti, kuulutades välja täpselt samasuguse aktsiooni. Mina ei usu, et toojaid oleks palju vähem olnud, kui kleepsu poleks lubatud, milleks siis lapsi petta.

Juunikuus Hiiu maal ilmalvalgust näinud poisike pole tänaseks saanud kätkit kiikumiseks ega pükse jalga. Veel enam — Eestimaa koolinoored ei ole ELOt oma lapseks kuulutanud. Kuid ELO on loodud ja Moskvast antud talle eksperimendiõigus. Aga kui eksperiment kukub läbi? Oleks hea, kui need, kes pärast näpuga näitama tõttaksid, ulataksid nüüd hoopis oma abistava käe. ELO on poliitiline lasteorganisatsioon. Paari aastakümne pärast juhib tänane ELOkas madalamal või kõrgemal tasemel Eestimaa elu. Kas ELO vajab, väärib ja õigustab toetust ning abi?

ÜLLI KUKK,

12. kooli pioneerijuht